

Єрмак О.О.,

студентка II курсу магістратури, гр. ЗМСРП-191

Науковий керівник – Кривоконь Н.І., д-р психол.наук, професор
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЕТАП РЕФОРМУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

В українському суспільстві відбувається поглиблення економічної кризи, що призводить до суттєвого зростання соціального напруження, збільшення кількості вразливих груп населення – потребувачів соціальних послуг та соціальної підтримки з боку держави. У зв'язку з цим виникає необхідність реформування системи соціальних послуг, регулювання питань, пов'язаних із розмежуванням повноважень між органами місцевого самоврядування та системи соціального захисту в державі [4].

В даній публікації маємо на меті висвітлити деякі аспекти одного із етапів реформування системи надання соціальних послуг в Україні – розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів.

Законом України «Про соціальні послуги» [1] визначено різні повноваження органів влади на місцевому та центральному рівнях. Стислий опис повноважень різних щаблів влади щодо здійснення реформування системи надання соціальних послуг наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Розмежування повноважень в Україні на різних рівнях

Рівень 1	Національний 2	Обласний / регіональний 3	Районний / місцевий 4
Уповноважені органи	Міністерство соціалітики	Обласні та Київська міська держадміністрації	Районні адміністрації, ОТГ
Визначення потреб у соціальних послугах		Узагальнення результатів оцінки потреб у соціальних послугах	Визначення потреб у соціальних послугах, виявлення клієнтів
Планування/ фінансування послуг		Планування, фінансування та виконання регіональних / місцевих програм щодо надання соціальних послуг	
Надання базових соціальних послуг			Надання базових соціальних послуг
Реєстр надавачів та отримувачів	Створення Реєстру	Ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг	
Контроль та моніторинг	Координація, моніторинг, контроль за наданням соціальних послуг	Здійснення контролю за дотриманням законодавства. Забезпечення прав отримувачів послуг. Моніторинг та контроль за цільовим використанням бюджетних коштів, оцінка якості	
Координація та інформування	Інформаційне забезпечення	Інформування населення щодо послуг. Забезпечення взаємодії	

Я видно з таблиці, Міністерством соціальної політики на національному рівні формується державна політика та нормативно-правова база, на регіональному та місцевому рівнях, – визначаються потреби населення у соціальних послугах, планується та фінансується програма організації надання соціальних послуг. Міські державні адміністрації, районні і державні адміністрації, виконавчі органи міст, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) забезпечують надання базових соціальних послуг. Повноваження по створенню та веденню Реєстру отримувачів та надавачів соціальних послуг, моніторингу та підвищення кваліфікації соціальних працівників розподілені на всіх рівнях [2].

Отже, найбільш важливі для отримувачів повноваження передаються на найближчий до людей рівень влади.

Законом України «Про соціальні послуги» передбачено також нові форми відносин між державним і недержавним сектором у територіальній громаді, призначені формувати ринок соціальних послуг на місцевому рівні [1]. В умовах децентралізації, щоб виконувати власні повноваження з надання соціальних послуг у структурі об'єднаних територіальних громад, створюються відповідні структурні підрозділи (сектор/відділ), до повноважень яких належить безпосереднє надання соціальних послуг. При цьому надання соціальних послуг покладається на відповідальних працівників – фахівців із соціальної роботи [3, с.65].

Відповідальність за надання соціальних послуг лежить на трьох інстанціях – органах місцевої влади (райдержадміністраціях), органах місцевого самоврядування та надавачах соціальних послуг [3, с.73].

У розмежуванні повноважень між органами місцевого самоврядування (далі – ОМС) різних рівнів та органами виконавчої влади щодо надання соціальних послуг необхідно передати основні повноваження місцевих держадміністрацій ОМС, а виконавчій владі залишити лише право контролю за наданням соціальних послуг. Громади повинні мати власні бюджети, що дасть можливість об'єднувати зусилля, знаходити ресурси для вирішення соціальних проблем та розвитку громади. Кожна ОТГ повинна самостійно вирішувати, чи необхідно їй створювати сектор/відділ з питань соціального захисту населення, чи достатньо ввести посаду соціального працівника, який буде відповідати за організацію надання соціальних послуг в громаді. В разі обрання одного фахівця з надання соціальних послуг, їх організацію здійснюють через представницькі органи (ради). При цьому розмежування функцій соціальних працівників як надавачів соціальних послуг у громадах (визначення потреб, опрацювання заяв на отримання послуг, аналіз запитів клієнтів, безпосереднє надання спектру послуг, супервізія, моніторинг та оцінка надання соціальних послуг, контроль за дотриманням права громадян на соціальних захист) у малих громадах із обмеженими ресурсами мало можливе, оскільки один працівник є менеджером, надавачем, супервізором і контролером надання соціальних послуг [3]. В разі створення в громаді сектору/відділу відбувається розподіл повноважень по фахівцям чи відділам: відділ праці, відділ з питань сім'ї та молоді, відділ соціального захисту, відділ субсидій тощо.

Список використаних джерел

1. «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 р. №2671-VIII: Закон України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>. (дата звернення 23.09.2020)
2. Миськевич Т. Реформування системи надання соціальних послуг в Україні. *Громадська думка про правотворення*, 2019. № 4(169). С. 12–16. – URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2019/4.pdf>.
3. Семігіна Т. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. *Вісник АПСВТ*, 2019, № 4. С. 65-75. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_4_2019-65-75.pdf
4. Функціонування системи соціальних послуг в Україні: короткий опис, Київ, 2019. 16 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/510/3._Функціонування_системи_соціальних_послуг_в_Україні.pdf.

Єрмоленко Т. М.,

студентка II курсу магістратури, гр. ЗМСРп -191

Науковий керівник – Кривоконь Н. І., д-р психол. наук, професор

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО»

Тематика проявів і причин домашнього насильства залишається актуальною в нашій країні. Донедавна в Україні не існувало спеціального нормативно-правового терміну та кримінального злочину «домашнє насилля»; відповідні дії кваліфікувалися як адміністративне правопорушення.

Метою даної публікації є розкриття сутності сучасних нормативно-правових підходів до розуміння поняття «домашнє насильство».

Проблематика насильства в сім'ї виступала предметом досліджень цілої низки зарубіжних і вітчизняних вчених, серед яких: К. Леві-Строс, К. Лоренс, Н. Максимова, К. Мілютіна, С. Палмер, Е. Фромм та ін. Вчені розглядали особливості агресивної поведінки, причини її виникнення, прояви насильницьких дій, психологію жертви, соціальні та психологічні наслідки домашнього насильства. У переважній більшості робіт зроблено висновки про необхідність постійної уваги до даної проблематики та широкого запровадження упереджуючих і профілактичних заходів.

З метою закріплення основних напрямів реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству Верховна Рада ухвалила відповідний Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», згідно якого, «домашнє насильство – це дії фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, скоєні в родині чи в межах місця проживання, які призводять до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи» [2].

Дія цього закону поширюється на таких осіб: подружжя; колишнє подружжя; наречені; мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя); особи, які спільно